

Турбота про інтелектуальний потенціал суспільства

[Професор О. Романовський, проректор НТУ «ХПІ»]

#14 от 30.08.2008

За матеріалами Четвертих Кримських педагогічних читань

– 2008. ( ) «», .. , .. , «», ..

Національне відродження України та глибока трансформація суспільства потребують пошуку шляхів розв'язання складних соціально-економічних проблем, подолання системної кризи. Економічні досягнення та розвиток освіти тісно пов'язані, і боротьба за життєвий рівень починається в аудиторіях шкіл та вищих навчальних закладів.

Державна підтримка освіти, науки і культури завжди була і залишається провідним принципом нашої внутрішньої політики. Стан справ у галузі економіки, на жаль, не дозволяє реалізувати його повною мірою. Не сприяють розвитку інтелекту й перманентні політичні чвари – постійний атрибут нашого суспільного буття впродовж останнього десятиліття. Однак, в Україні все ж таки почався досить стрімкий процес створення нової еліти, яка прагнуче рішучіших кроків у конструктивному реформуванні суспільства, прискоренні якісного перетворення суспільного життя в усіх його сферах.

Сьогодні висуває принципово нові вимоги до вищої школи як стосовно організації підготовки фахівців принципово нової якості, так і відносно розробки та наукового обґрунтування моделей і методів управління, адекватних вимогам часу. Ці реалії досить чітко усвідомлюються провідними фахівцями у галузі підготовки кадрів нової генерації. Результатом напружених пошуків змісту філософії освіти на сучасному етапі стала розробка концепції формування національної управлінської гуманітарно-технічної еліти. Автори концепції (професори О.Г. Романовський, Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О.С. ПОНОМАРЬОВ) вважають, що «це мають бути фахівці-лідери, яким поряд з високою професійною компетентністю, притаманні висока духовність, морально-етичні переконання і загальна культура, інноваційний характер мислення і системний підхід до аналізу складних виробничих

ситуацій. Однак чи не найголовнішою вимогою до них є глибоке усвідомлення самоцінності людини...».

Дуже важливим для розвитку цього нового напрямку у вітчизняній вищій школі стало тісне співробітництво між провідними вченими в галузі педагогіки, психології та філософії освіти наукових закладів Академії педагогічних наук України і Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Ця концепція систематично розвивається на конференціях, робочих зустрічах, семінарах і при створенні спільних наукових праць гуманітаріїв і технарів. При цьому вдосконалюється нова ідеологія і технології підготовки сучасних фахівців. Особливою творчою майстернею по розвитку і вдосконаленню концепції стала конференція «Філософія освіти і формування національної управлінської гуманітарно-технічної еліти» – IV Кримські педагогічні читання, яку було проведено 27–31 травня 2008 року. Організаторами конференції виступили: Міністерство освіти і науки України, Академія педагогічних наук України, Харківська обласна рада, Харківська обласна державна адміністрація, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, Інститут вищої освіти АПН України, Інститут проблем виховання АПН України, Інститут засобів навчання АПН України. Традиції Кримських педагогічних читань було започатковано у рамках Міжнародного наукового семінару «INTERPARTNER-2000», де було вперше організовано секцію за участю провідних вчених у галузі філософії, педагогіки та психології. Саме під час проведення цих наукових заходів було висунуто ідею ректором НТУ «ХПІ» Л.Л. ТОВАЖНЯНСЬКИМ і проректором О.Г. РОМАНОВСЬКИМ про проведення окремої конференції з актуальних проблем педагогіки та психології освіти, починаючи з наступного року. На пропозицію академіка АПН України, доктора філософських наук, професора І.А. ЗЯЗЮНА було обрано загальну назву «Кримські педагогічні читання». Другі читання 2002 року проходили під назвою «Розвиток творчого потенціалу гуманітарно-технічної еліти», треті читання 2003 року мали назву «Філософія освіти і гуманітарно-технічна еліта». За матеріалами конференції 2002 року було започатковано видання збірника наукових праць «Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти». На даний момент видано 22 томи цього збірника, де розглядаються теоретико-методичні аспекти проблем нової філософії професійної освіти, феномени еліти та лідерства, становлення особистості, формування готовності до професійної діяльності. У матеріалах наукових статей знаходять своє відображення різноманітні підходи до підготовки еліти, аспекти психології управління та виховання сучасних професійних кадрів.

Серед постійних учасників конференції Іван Андрійович Зязюн – директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, доктор філософських наук, професор, дійсний член АПН України, Нелля Григорівна Ничкало – академік-секретар відділення педагогіки і психології професійно-технічної освіти АПН України, дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор, Іван Дмитрович Бех – директор Інституту виховання АПН України, доктор психологічних наук, професор, дійсний член АПН України, Валерій Юхимович Биков – директор Інституту засобів навчання АПН України, доктор технічних наук, професор, член-кореспондент АПН України, м. Київ, Україна, Володимир Іларіонович

Луговий – Віце-президент АПН України, директор Інституту вищої освіти АПН України, дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор, Віктор Петрович Андрущенко – ректор Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, дійсний член АПН України, доктор філософських наук, професор, Іван Федорович Прокопенко – ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор, Віктор Васильович Олійник – доктор педагогічних наук, професор, ректор Центрального інституту післядипломної освіти АПН України, член-кореспондент АПН України, Світлана Олександрівна Сисоєва – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, член-кореспондент АПН України, Роман Семенович Гуревич – директор Інституту перспективних технологій, економіки і фундаментальних наук, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, доктор педагогічних наук, професор, Семен Устимович Гончаренко – дійсний член АПН України, доктор педагогічних наук, професор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, Григорій Петрович Касянович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділом Львівського науково-практичного центру професійної освіти АПН України, Олена Едуардівна Коваленко – ректор УІПА, завідувач кафедри педагогіки і методики викладання, доктор педагогічних наук, професор, В'ячеслав Олександрович Кудін – доктор філософських наук, професор, Олександр Павлович Мещанінов – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Миколаївського державного гуманітарного університету імені Петра Могили, Людмила Петрівна Вовк – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та історії педагогіки Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, Олена Миколаївна Пехота – завідувач кафедри освітніх технологій, директор Інституту педагогічної освіти Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського, доктор педагогічних наук, професор, Валентин Васильович Рибалка – доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу педагогічної психології і психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України, Тетяна Іванівна Сущенко – доктор педагогічних наук, професор Класичного приватного університету, Василь Васильович Ягупов – доктор педагогічних наук, професор Об'єднаного інституту при Національній академії оборони України, Февзі Якубович Якубов – ректор Кримського інженерно-педагогічного університету, доктор технічних наук, професор, та багато інших видатних творчих особистостей. Статус міжнародної конференції підтверджується постійною участю іноземних провідних науковців у галузі педагогіки та психології, філософії освіти – почесного ректора Вищої педагогічної школи, професора, доктора хабілітованного Тадеуша Левовицькі (м. Варшава, Польща), президента Асоціації «Університет ЖЕРОМ», доктора технічних наук, професора Іліаша Ніколае Константина (м. Петрошани, Румунія). Також у роботі конференцій брали участь вчені з Австралії, Болгарії, Грузії, Китаю, Молдови, Німеччини, Росії, США та Франції. Україну представлено науковцями провідних наукових організацій наступних міст: Вінниці, Донецька, Запоріжжя, Львова, Києва, Миколаєва, Полтави, Сімферополя, Харкова, Ужгорода, Ялти.

На конференції відбулися дискусії за такими напрямками:

- філософія освіти;
- формування гуманітарно-технічної еліти в системі економічного і духовного відродження держави;
- синергетика соціальних процесів;
- психолого-педагогічні аспекти формування особистості інженера як керівника соціальних систем та інші.

Із задоволенням та гордістю можна сказати, що ми не тільки піднімаємо та обговорюємо серйозну проблему, але й робимо певні наукові та методичні кроки для втілення концепції у життя. Ми повсякчас знаходимо підтримку з боку вчених-педагогів. Діалог і співробітництво з однопідприємцями продовжуються. Підтвердженням цьому можуть бути наступні П'яті кримські педагогічні читання. Сподіваємося, що наші інноваційні теоретичні і методичні роботи знайдуть підтримку і будуть сприяти вирішенню головного завдання – формування національної управлінської гуманітарно-технічної еліти, яка є основою інтелектуального потенціалу суспільства. Вона піднімає управління в нашому суспільстві на новий вищий рівень, що служить основою для економічного та духовного розвитку нашої держави. Професор О. Романовський, проректор НТУ «ХПІ», лауреат Державної премії України в галузі архітектури, академік Академії Вищої освіти України, академік Академії політичних наук України, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами.